

Hulpmiddelen tijdens en na geriatrische revalidatiezorg

Er kan onderscheid worden gemaakt tussen outillagehulpmiddelen en individuele hulpmiddelen.

1. Outillagehulpmiddelen

Een instelling die GRZ aanbiedt, moet toegerust zijn om die zorg te bieden. Dat wil zeggen dat bepaalde voorzieningen (standaard) aanwezig moeten zijn, als outillage (uitrusting, materieel) voor het verblijf in en de zorgverlening door de instelling.

Om te bepalen wat tot de outillage van een GRZ-instelling behoort, moet worden beoordeeld in hoeverre te verwachten is dat de doelgroep met enige regelmaat redelijkerwijs de hulpmiddelen nodig heeft (voorzienbaarheid).

De outillage-hulpmiddelen zijn onderdeel van de aanspraak op GRZ.

Voorbeelden van outillage-hulpmiddelen zijn:

- hoog-laag bedden;
- looprekjes en rollators;
- (modulair aanpasbare) rolstoelen;
- antidecubitusmatrassen
- revalidatiehulpmiddelen zoals loopbanden.

Als een hulpmiddel alleen na kostbare individuele aanpassingen door verschillende personen na elkaar te gebruiken is, behoort het *niet* tot de outillage.

2. Individuele hulpmiddelen

Individuele hulpmiddelen zijn hulpmiddelen die niet of alleen na kostbare individuele aanpassingen door verschillende personen na elkaar te gebruiken zijn.

Voorbeelden van individuele hulpmiddelen zijn:

- op maat gemaakte orthesen;
- individueel aangepaste rolstoelen;
- op maat gemaakte verbandschoenen;
- lenzen.

Er kan sprake zijn van:

- Zvw-zorg (GRZ-DBC, medisch-specialistische zorg of hulpmiddelenzorg);
- Wet langdurige zorg (Wlz);
- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo);

- eigen verantwoordelijkheid.

Om te kunnen bepalen onder welke regeling een individueel aangepast hulpmiddel valt, moet onderscheid worden gemaakt tussen hulpmiddelen voor tijdelijk gebruik en hulpmiddelen voor permanent gebruik.

2.1 Individuele hulpmiddelen voor *tijdelijk* gebruik

Individueel aangepaste hulpmiddelen die de verzekerde tijdens verblijf in de GRZ-instelling gebruikt in verband met de GRZ-behandeling die deze instelling geeft, maken integraal onderdeel uit van die behandeling. Deze hulpmiddelen zijn onderdeel van de aanspraak op GRZ.

Ook als een individueel aangepast hulpmiddel na het verblijf in de GRZ-instelling door de verzekerde nog voor de revalidatie wordt gebruikt, maar vooraf duidelijk is dat het hulpmiddel in de toekomst niet meer nodig is, is het hulpmiddel onderdeel van de GRZ.

Voorbeelden van individuele hulpmiddelen voor tijdelijk gebruik die onderdeel zijn van de GRZ:

- een orthese ivm de GRZ-behandeling, waarbij vooraf al duidelijk is dat de verzekerde die in de toekomst niet meer nodig heeft;
- verbandschoenen.

2.2 Individuele hulpmiddelen voor *permanent* gebruik

Onder individuele hulpmiddelen voor permanent gebruik vallen de hulpmiddelen waarbij vooraf duidelijk is dat de verzekerde permanent op het hulpmiddel aangewezen is. Dat wil zeggen in principe levenslang, dus ook na het verblijf en behandeling in de GRZ-instelling. Deze hulpmiddelen zijn *geen* onderdeel van de aanspraak op GRZ. Dit geldt bijvoorbeeld voor individueel aangepaste rolstoelen. Deze vallen onder de Wmo of de Wlz (zie onder **4. Hulpmiddelen na opname in een GRZ-instelling**)

Dit geldt ook als het vooraf niet duidelijk is of de verzekerde in de toekomst zonder het hulpmiddel kan dat hij tijdens het verblijf in de GRZ-instelling gebruikte.

Als een verzekerde al vóór het verblijf in de GRZ-instelling op een hulpmiddel aangewezen was, valt dat hulpmiddel bij wijziging, herstel of vervanging onder dezelfde regeling als vóór de opname. Dit geldt voor bijvoorbeeld een hoortoestel of een individueel aangepaste rolstoel.

2.2.1 Afbakening hulpmiddelenzorg of medisch-specialistische zorg (Zvw)

Verzekerden kunnen aanspraak maken op een hulpmiddel als zij hier redelijkerwijs op aangewezen zijn. In de basisverzekering is opgenomen welke hulpmiddelen voor vergoeding in aanmerking komen bij welke indicaties.

Medisch-specialistische zorg

Een hulpmiddel valt onder de *medisch-specialistische zorg* als het onderdeel is van de geneeskundige behandeling zoals medisch-specialisten plegen te bieden. Ook als de verzekerde het hulpmiddel thuis gebruikt.

Als een achterwachtfunctie of spoedeisende zorg vanuit het ziekenhuis nodig kan zijn, valt het hulpmiddel ook onder de medisch-specialistische zorg.

Hulpmiddelenzorg

Een hulpmiddel voor permanent gebruik, valt onder de *hulpmiddelenzorg* als het valt binnen één van de functiegerichte aanspraken uit de paragraaf hulpmiddelenzorg of categorieomschrijvingen van de Regeling zorgverzekering. Daarnaast moet het hulpmiddel voldoen aan de wettelijke criterium ‘stand van de wetenschap en praktijk en, bij het ontbreken van een zodanige maatstaf, door hetgeen in het betrokken vakgebied geldt als verantwoorde en adequate zorg en diensten’.

Het hulpmiddel kan bijvoorbeeld voorgeschreven zijn door de huisarts of een andere zorgverlener uit de eerste lijn. Maar ook als een hulpmiddel voor permanent gebruik door een medisch-specialist is voorgeschreven, kan het toch onder de hulpmiddelenzorg vallen.

Er moet dan voldaan zijn aan de volgende, *cumulatieve* voorwaarden:

- er is geen achterwachtfunctie of spoedeisende zorg vanuit het ziekenhuis nodig;
- als het hulpmiddel moet worden vervangen, hoeft dit niet door of onder verantwoordelijkheid van een medisch-specialist te gebeuren.

Voorbeelden van hulpmiddelen voor permanent gebruik die onder de medisch-specialistische zorg vallen zijn:

- pacemaker;
- baclofenpomp.

Voorbeelden van hulpmiddelen voor permanent gebruik die onder de hulpmiddelenzorg vallen zijn:

- prothesen;
- een interimprothese die later wordt vervangen door een definitieve prothese, waarbij voor de vervanging geen medische ingreep of medische deskundigheid nodig is.
- ook voorlopig orthopedisch schoeisel (VLOS) valt onder de hulpmiddelen voor permanent gebruik als de verzekerde daarna blijvend op orthopedisch schoeisel is aangewezen.

Voor meer informatie over de afbakening tussen hulpmiddelenzorg en medisch-specialistische zorg:

- <https://www.zorginstituutnederland.nl/Verzekerde+zorg/hulpmiddelen-algemeen-zvw>
- <https://www.zorginstituutnederland.nl/Verzekerde+zorg/hulpmiddelen-algemeen-zvw/documenten/standpunten/2012/11/22/afbakening-hulpmiddelenzorg-en-geneeskundige-zorg-zoals-medisch-specialisten-die-plegen-te-bieden-2>
- <https://www.zorginstituutnederland.nl/Verzekerde+zorg/hulpmiddelen-algemeen-zvw/documenten/standpunten/2009/08/25/afbakening-hulpmiddelenzorg-en-geneeskundige-zorg-zoals-medisch-specialisten-die-plegen-te-bieden>
- <https://www.zorginstituutnederland.nl/Verzekerde+zorg/hulpmiddelen-algemeen-zvw/documenten/standpunten/2012/11/22/afbakening-hulpmiddelenzorg-en-geneeskundige-zorg-zoals-medisch-specialisten-die-plegen-te-bieden>

3. Uitwendige verbruikshulpmiddelen

Uitwendige verbruikshulpmiddelen die tijdens het verblijf in de GRZ-instelling worden gebruikt zijn onderdeel van de GRZ. Als de verzekerde naar huis gaat, vallen de uitwendige verbruikshulpmiddelen onder de medisch-specialistische zorg, de hulpmiddelenzorg of de Wlz.

Voorbeelden van verbruikshulpmiddelen zijn:

- verbandmiddelen;
- incontinentiemateriaal;
- stomamaterialen.

4. Hulpmiddelen na opname in een GRZ-instelling

Als een verzekerde naar huis gaat, moet de GRZ-instelling tijdig nagaan welke hulpmiddelen die verzekerde in de thuissituatie nodig heeft en waar deze aangevraagd moeten worden.

Het kan gaan om hulpmiddelen die vallen onder de Zvw.

Maar ook om individueel aangepaste hulpmiddelen die onder de Wmo vallen, bijvoorbeeld een individueel aangepaste rolstoel voor permanent gebruik. Ook woningaanpassingen vallen onder de Wmo. Een verzekerde moet zich hiervoor wenden tot zijn gemeente.

Als de verzekerde na verblijf en behandeling in een GRZ-instelling is aangewezen op verblijf en behandeling in de Wlz, en ook in een Wlz-instelling verblijft en daar behandeld wordt, kunnen de individueel aangepaste hulpmiddelen die verzekerde nodig heeft onder de Wlz vallen. Het gaat dan om hulpmiddelen die noodzakelijk zijn in verband met de in de Wlz-instelling te geven zorg.

Ook mobiliteitshulpmiddelen vallen onder de Wlz als de verzekerde in een Wlz-instelling verblijft. Een individueel aangepaste rolstoel bijvoorbeeld valt dan dus onder de Wlz en niet onder de Wmo.¹

Er zijn ook hulpmiddelen die niet onder de te verzekeren zorg vallen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'eenvoudige loophulpmiddelen' zoals een rollator. Een verzekerde moet die zelf aanschaffen.

¹ Individueel aangepaste rolstoelen voor verzekerden met een indicatie voor verblijf en behandeling in de Wlz die thuis verblijven, komen in 2015 (overgangsjaar) nog ten laste van de Wmo.